

Taustaselvitys lämmityspolttoaineiden verotuksen kehittämiseksi

Valtiovarainministeriön tiedotus/keskustelutilaisuus

Helsinki 10.9.2010

Teknologiajohtaja Satu Helynen

Taustaselvityksen työtapa

- VTT:n selvitystyö käynnistyi syksyllä 2009, ja työtä ohjaavassa ryhmässä oli valtiovarainministeriön, ympäristöministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön edustajat.
- Lähtökohtana oli liikenteen polttoaineiden laatuporrastuksen kehittämiseksi syyskuussa 2008 käynnistynyt selvitystyö (VTT Tiedotteita n:o 2528), jossa kehitettiin verotukselle ympäristömalli ottamaan huomioon eri polttoaine- ja energiavaihtoehtojen ympäristövaikutukset.
- Ensiksi tarkastelut tehtiin eri polttoaineiden hiilidioksidipäästöjen perusteella
- Tarkasteltavat lämmityspolttoaineiden veromallit on pyritty valitsemaan siten, että niillä pystyttäisiin toteuttamaan muuttuvissa olosuhteissa sekä ilmasto- ja energiastrategian tavoitteita että verokertymälle asetettavia tavoitteita.
- Verotuksen korotuksen tasona eri veromalleissa on käytetty keväällä 2009 esitettyä 750 miljoonan euron sähkön ja lämmityspolttoaineiden verojen korotustarvetta, jonka lähtökohtana on työnantajien kansaneläkemaksusta luopuminen.
- Tarkastellut veromallit on valittu ottaen huomioon valmisteilla olevan EU:n energiaverodirektiivin periaatteet.

Taustaselvityksen rakenne 1/2

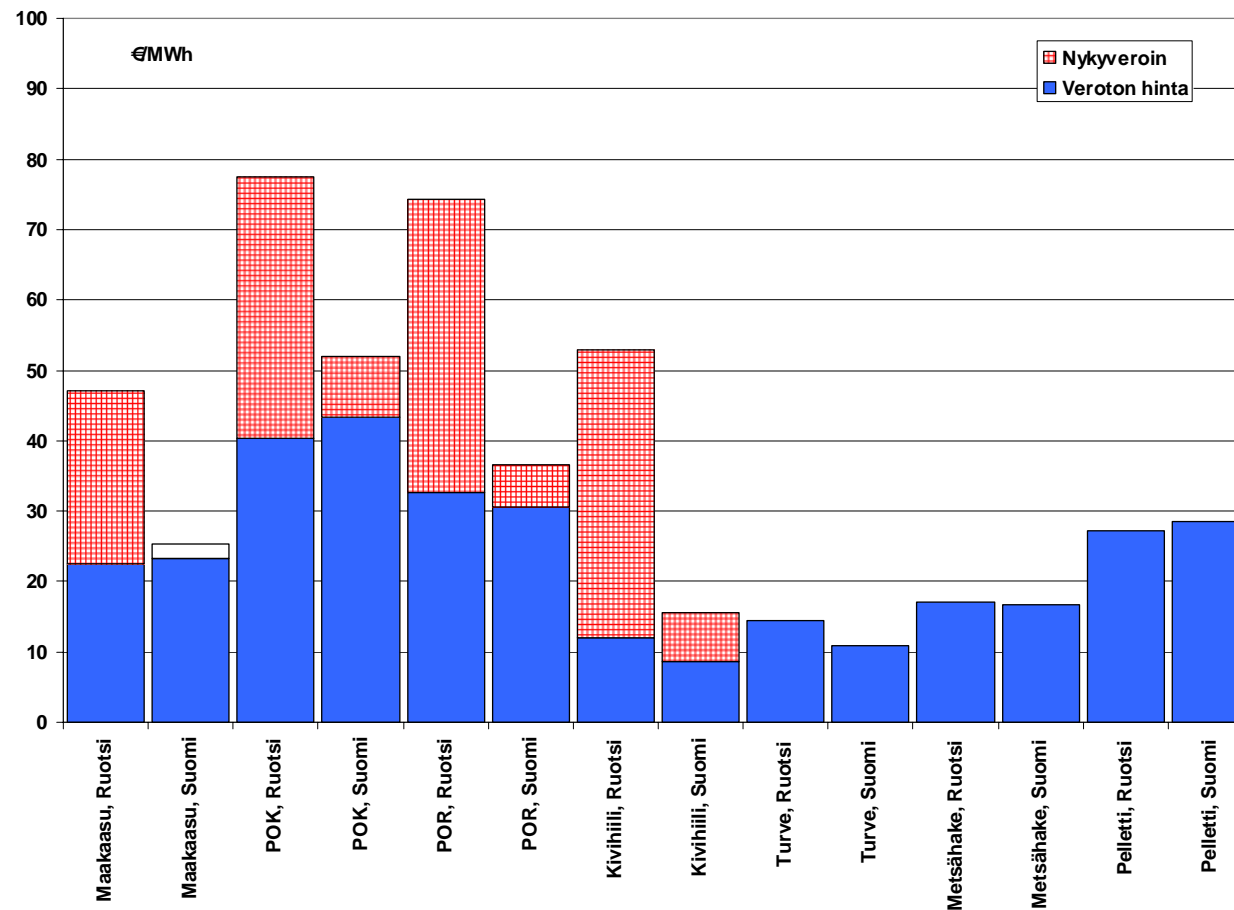
- Lähtökohdat ja tavoitteet
- Lämmityspolttoaineiden valmisteverot nykytilanteessa
 - Verojen suuruus
 - Lämmityspolttoaineiden ja sähkön verotus Ruotsissa
 - EU:n energiaverodirektiiviehdotus
- Ympäristömyötäisen verotuksen perusteita
- Vaihtoehtoisten veromallien tarkastelu
 - Kevään 2009 esitys lämmityspolttoaineiden verojen korotuksesta ("Verot 2011")
 - Muut tarkasteltavat mallit
 - Vaihtoehtoja huoventaa veroja CHP-tuotannolle tai päästökauppasektorilla
 - Polttoaineiden keskikustannukset eri laitostyypeillä

Taustaselvityksen rakenne 2/2

- Verokertymät tarkastelluissa veromalleissa
 - Verokertymät
 - Veromuutosten vaikutus kaukolämmön hintaan
- Lämmityspolttoaineiden verojen korotuksen vaikutus ilmasto- ja energiastrategian tavoitteiden saavuttamiseen
 - Energiatehokkuuden parantaminen sekä CO₂-päästöjen vähentäminen ja uusiutuvien lisääminen kiinteistökohtaisessa lämmityksessä
 - CO₂-päästöjen vähentäminen ja uusiutuvien lisääminen kaukolämmön tuotannossa ja teollisuudessa
 - Energiaomavaraisuuden kasvu
- Erillistarkastelut
 - Kiinteistöjen lämmitystapojen kannattavuusvertailut
 - Lämpöpumppujen kilpailukyky kaukolämpöalueella
 - Turvetarkastelu
 - Erityiskysymyksiä
- Johtopäätöksiä ja suosituksia

Ruotsin ja Suomen lämmityspolttoaineiden nykyverotasot: Ruotsissa verot 4-10-kertaiset Suomeen verrattuna, mutta teollisuudella ja CHP-tuotannolla verohelpotuksia

Suomen ja Ruotsin polttoaineiden hintojen vertailu suurkäyttäjällä (ei sisällä alv)

Tukholman järjestetyssä kokouksessa perehdyttiin tanskalaisten ja ruotsalaisten virkamiesten kanssa polttoaineiden verotukseen kehittämiseen eri Pohjoismaissa.

Tarkastellut veromallit

Fossiiliset lämmityspolttoaineet

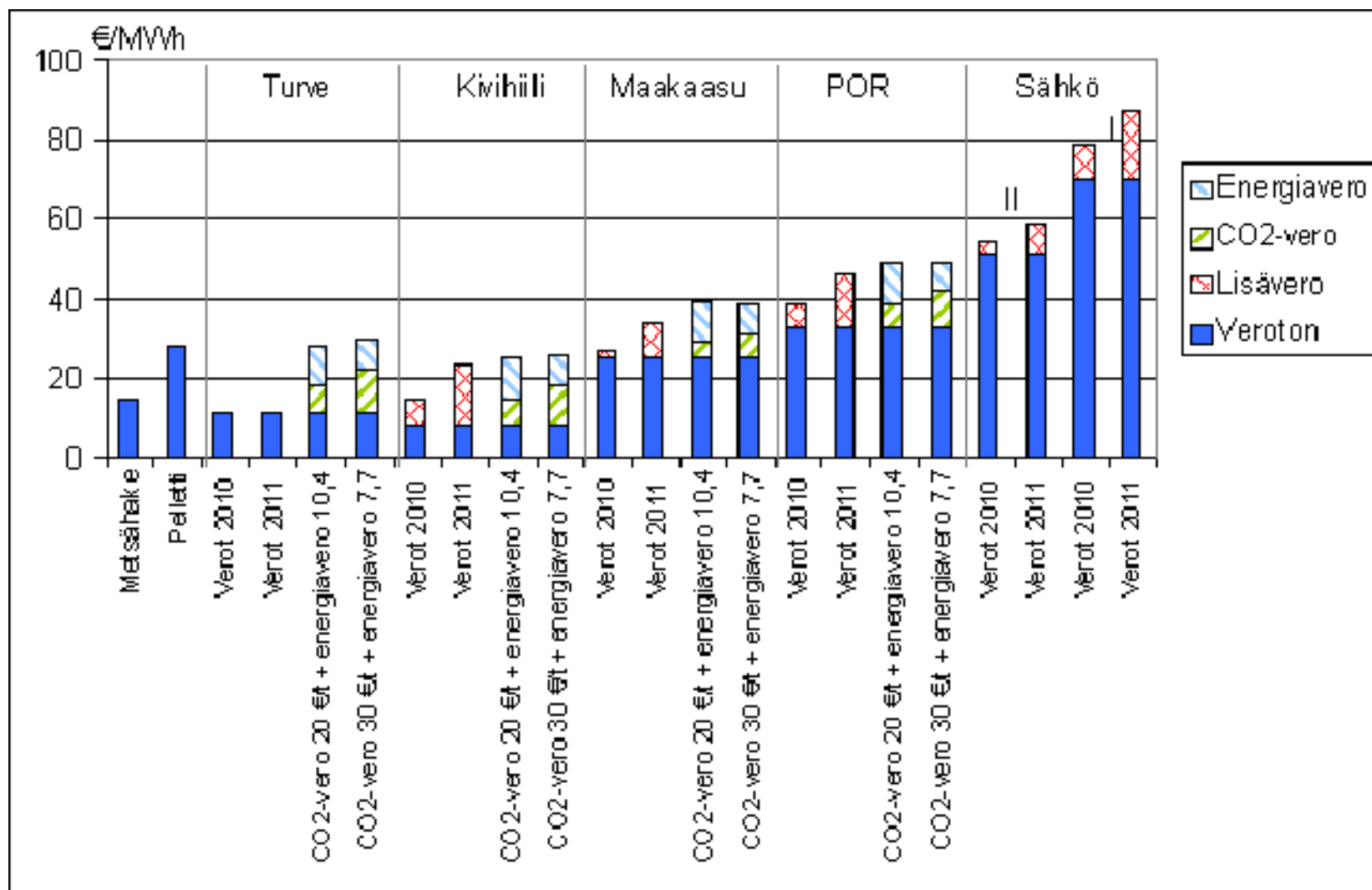
- Nykytaso (CO₂ –vero 20 €/t ja kevyellä öljyllä lisäksi perusvero)
- Verot 2011 –malli* (CO₂ –vero 45 €/t)
- CO₂ –vero 30 €/t yhdistettynä energiaveroon 7,7 euroa/MWh
- CO₂ –vero 20 €/t yhdistettynä energiaveroon 10,4 euroa/MWh
- Lähipäästöihin perustuvalla veroporrastuksella ei perusteita

Sähkö

- Verot 2011 – malli

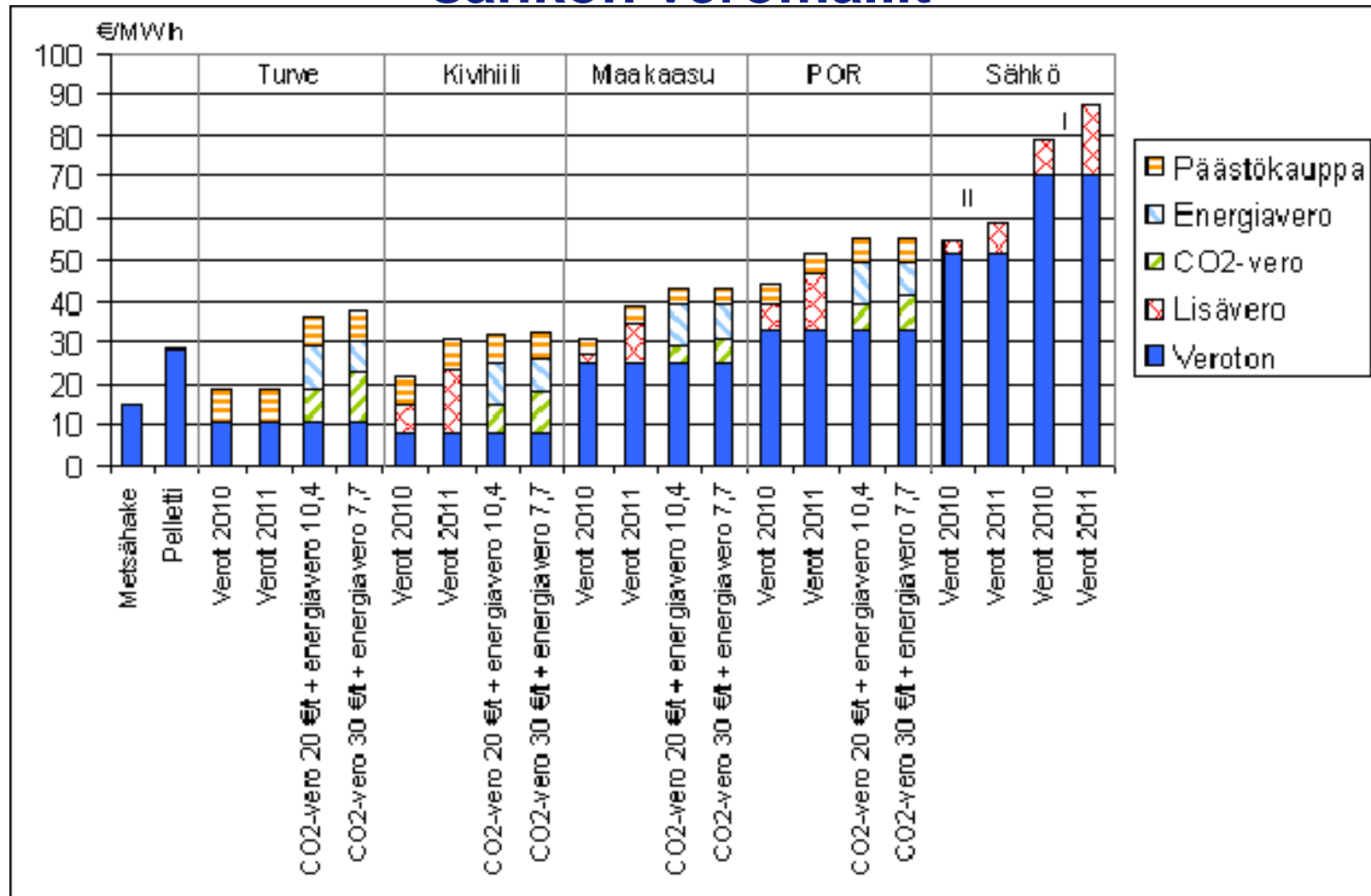
*Verot 2011 –malli: Esitetty valtiovarainministeriön muistiossa 23.3.2009 ja julkaistu tiedotteena.

Tarkastellut suurkäyttäjien lämmityspolttoaineiden ja sähkön veromallit

Verot 2011-mallin verot nimetty lisäveroiksi. Polttoaineilla ja sähköllä vuoden 2010 alun hintataso. Raakaöljyn hinta 76\$/barreli. POR= raskas polttoöljy.

Tarkastellut päästökauppaan kuuluvien suurkäyttäjien lämmityspolttoaineiden ja sähkön veromallit

Päästöoikeuden hinnaksi valittu 20 euroa/tonni. Polttoaineilla ja sähköllä vuoden 2010 alun hintataso. Raakaöljyn hinta 76\$/barreli. PKS=päästökauppasektori

Tarkastellut näkökohdat eri veromallien erojen analysoinnissa

- Eri polttoaineiden välisen kilpailukyvyn muutokset
 - Päästökauppasektorilla ja ei-päästökauppasektorilla
 - Fossiilisten ja muiden polttoaineiden välillä
 - Yhdistetyssä sähkön ja lämmön (CHP) tuotannossa, jossa verotus vain voimalaitoksen lämmön tuotannon polttoaineilla
 - Verotuksen laajentamismahdollisuus turpeeseen
- Eri lämmitysmuotojen kilpailukyvyn muutokset
 - Kaukolämmön tuotanto lämpökeskuksissa ja CHP-laitoksissa
 - Kiinteistökohtainen lämmitys normaali- ja matalaenergiatalossa

Johtopäätöksiä eri veromallien vertailuista

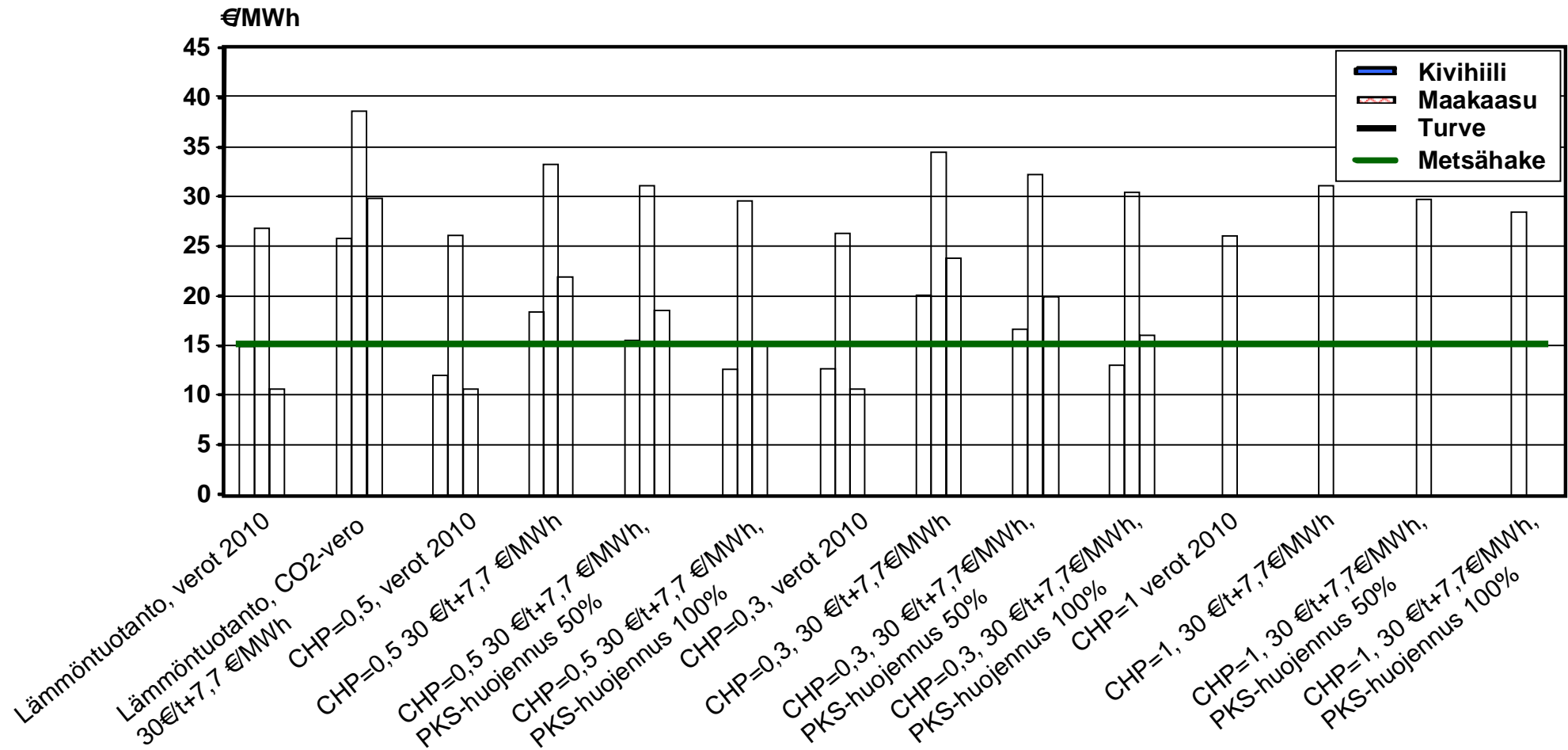
- veromallin rakenne

- Tarkastelluista lämmityspolttoaineiden veromalleista asetetut ilmasto- ja energiastrategiasta johdetut tavoitteet täyttää parhaiten veromalli, jossa on sekä energiasisältöön sidottu energiavero että polttoaineen hiilidioksidin päästökertoimesta riippuva CO₂ -vero.
 - Malli ohjaa sekä energiakäytön tehokkuuteen että hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen.
 - Malli on esitetyn EU:n energiaverodirektiivin periaatteiden ja lähtökohtien mukainen.
 - Rakenne on joustava, ja mahdollistaa muutoksia, jotka voivat olla tarpeen sekä päästövähennystavoitteiden kiristyessä että tavoiteltujen verokertymien tai fossiilisten polttoaineiden hintatasojen muuttuessa merkittävästi.
 - Malli on fossiilisia tuontipolttoaineita tasapuolisesti kohteleva.
 - Veron kohdistus lämmön tuotantoon käytetyille fossiilisille polttoaineille ja sähkön tuotantoon käytettyjen polttoaineiden jättäminen ulkopuolelle perustuu EU:n energiaverodirektiiviin.

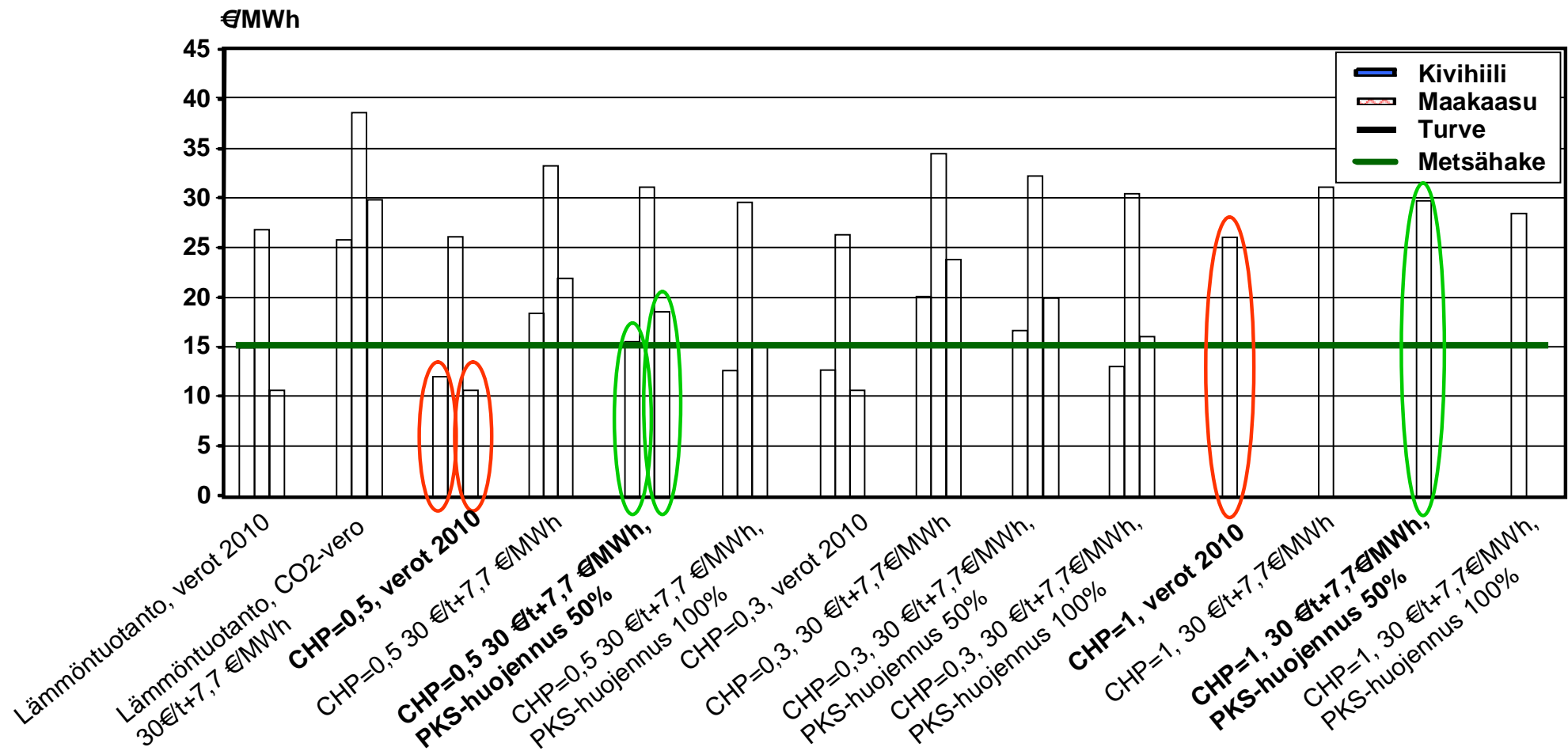
Johtopäätöksiä eri veromallien vertailuista - yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotannon (CHP) ja kaukolämmityksen kilpailukyvyn säilyttäminen

- Nykyisen yhdistetyssä sähkön ja lämmön tuotannossa (CHP) veroja maksetaan polttoainemäärästä, joka saadaan kertomalla tuotettu hyötylämpö kertoimella 0,9. Menettely vähentää veroja noin 20 % verrattuna lämpökeskuksiin.
- CHP-laitoksia on suosittu verotuksessa em tavalla, koska niissä polttoaineiden käytön kokonaistehokkuus on merkittävästi suurempi kuin tuotettaessa sähkö ja lämpö erillään.
- Tämä CHP-laitoksia suosiva menettely ei riitä yksin säilyttämään kaukolämmön kilpailukykyä erilliseen lämmön tuotantoon verrattuna, vaan CO₂ -veroon esitetään huojennuksia.
- Huojennus esitetään sovellettavaksi koko päästökauppasektorille, jolle päästöoikeuden hinta tuo lisärasituksen fossiilisen polttoaineiden käyttäjille. Tarvittavaa huojennuksen määrää on vaikea arvioida, ja sen muutostarpeita tulisi seurata.

Polttoaineiden keskikustannusten tarkastelu suurkäyttökohteissa eri laitostyypeissä kun CO₂-veroa huojennetaan 0-100 %

Polttoaineiden keskikustannusten tarkastelu suurkäyttökohteissa eri laitostyypeissä kun CO₂-veroa huojennetaan 0-100 %

Johtopäätöksiä eri veromallien vertailuista

- vaikutukset uusiutuvien energialähteiden kilpailukykyyn

- Tarkastellut veromallit parantavat merkittävästi metsähakkeen ja muiden uusiutuvien polttoaineiden kilpailukykyä CHP-laitoksissa. Samoin kiinteistöjen lämmityksessä uusiutuvien energialähteiden käytön kilpailukyky paranee merkittävästi.
- Metsähakkeen ja muiden uusiutuvien energialähteiden kilpailukyvyn parantamiseksi turpeeseen verrattuna ovat niiden tuet vähemmän negatiivisia vaikutuksia aiheuttavia kuin turpeelle lisättävä verorasitus.
- Fossiilisten polttoaineiden käytön vähentymistä veron korotusten takia ei arvioitu, koska siihen vaikuttaa olennaisesti myös fossiilisten polttoaineiden maailmanmarkkinahintojen ja päästöoikeuden hinnan muutokset, kuten myös uusiutuvien energialähteiden tukitoimet
- Fossiilisten polttoaineiden hintavaihtelut ovat viimeisen 10 vuoden aikana olleet erittäin suuria: kivihiilen ja öljyn maailmanmarkkinahinta on ollut alimmillaan neljännes huippuhinnasta, maakaasun hinta kolmannes. Nykyinen hintataso on puolet esiintyneistä hintahuipuista

Taustaselvityksen suositukset

- Fossiilisten lämmityspolttoaineiden verotuksessa otetaan käyttöön
 - energiasisällöstä riippuva energiavero ja
 - hiilidioksidipäästöistä riippuva CO₂ –vero.
- CO₂ –verokomponentin korkea taso, esimerkiksi 30 €/tonni, on perusteltu, koska päästövähennystavoite vuodelle 2020 ei-päästökauppasektorilla on tiukka.
- Päästökauppasektorin tulisi saada luokkaa 50 % huojennus CO₂-verosta, joka vastaisi suuruusluokaltaan arvioitua päästöoikeuksien ilmaisjaon osuutta kaukolämmöntuotannolle.
- Keväällä 2009 esitetty kuluttajasähkön veron korotus on niin pieni, että kuluttajasähkön verotus olisi edelleen Länsi-Euroopan alhaisempia. Sektori tarjoaa mahdollisuuksia verokertymän nostamiseen. Esitetty päästökauppasektorin 50 % huojennus CO₂-verosta vastaisi verokertymänä sähkön (veroluokka I) veron nostoa 2,6 euroa/MWh.
- Turvetta ei tässä vaiheessa ole ohjausvaikutuksen kannalta perustelua sisällyttää verotuksen piiriin, koska sen asemaan suhteessa uusiutuvaan energiaan voidaan vaikuttaa hallituksen esittämän uusiutuvan energian velvoitepaketin kautta.

Taustaselvityksen luonnos ollut saatavilla valtiovarainministeriön www-sivuilla elokuusta 2010

- Lämmityspolttoaineiden verotuksen kehittäminen

http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asia_kirjat/Lmmityspolttoaineraporttiluonnos_24062010.pdf

- Muistio VTT-M-07089-10 9.9.2010

Satu Helynen

**TAUSTASELVITYS LÄMMITYSPOLTTOAINEIDEN
VEROTUKSEN KEHITTÄMISESTÄ**

http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asia_kirjat/VTT_muistio_polttoaineverotus_09092010.pdf